Kvinnor Svenska kyrkan

Kvinnoglöd

Ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan – KviSk

nr 2 · 2025

”Vi får inte låta rädslan ta över”

Krig och klimatkris väcker oro. Frågan är om tro kan inge hopp?
Absolut, menar ekoteologen Eva Katarina Agestam, men det handlar inte om att lägga armarna i kors och blicka mot himlen.

– Vi hoppas för att vi tror på Guds kraft och kärlek, men hoppet behöver leda vidare till handling. Gud vill ha oss med och att vi gör vad vi kan för att rädda skapelsen, säger hon.

Eva Katarina Agestam är präst i Söderköping Sankt Anna församling och ser som sin kallelse att få kyrkan att tänka nytt. Som ekoteolog vill hon vidga perspektivet, så att kyrkan inte bara bryr sig om människans bästa utan när naturen hotas på grund av människans synd så måste vi agera.

– När vi säger att människan är mest värd så sågar vi av den gren vi sitter på. Allt levande har ett omätbart egenvärde och vi ska inte rangordna levande varelser utan vi måste se helheten.

Hon menar att vårt andliga liv och det vi gör rent praktiskt hänger ihop.

Det hänger mörka moln över skapelsen, men de går att skringra. – Vi behöver både tänka och göra tillsammans för att få nya perspektiv som kan stärka och aktivera det hopp vi så väl behöver för att tro på framtiden här på jorden! säger ekoteologen Eva Katarina Agestam.

– Gud har skapat allting och ger oss människor uppdraget att ”förvalta”, ta hand om. Många agerar förstås ansvarsfullt ändå utan ett trosmässigt argument, men för den som har en tro kan det bli mer angeläget. Vi har fått förtroendet från någon som är större än vi själva.

För att klara uppdraget måste vi tona ner det individuella perspektivet och i stället se det kollektiva. Eva Katarina Agestam tycker att vi har för lite av gemenskapstänkande i vårt samhälle.

– Vi kan inte göra mycket på egen hand, men i gemenskapen kan vi jobba ihop. Det är både roligare och trösterikt att uppleva att vi är många. Varje människa kan räknas med och göra en insats och sedan kan vi växeldra. När inte jag orkar, orkar du.

Att förvalta skapelsen handlar också om att arbeta för fred.

– När kris och krig hotar får vi inte låta rädslan ta över. I stället för att tro att vi måste skydda oss mot hoten med våld kan vi bygga upp en mental beredskap. Krig fördröjer en god utveckling.

Ekoteologen menar att arbetet för fred och miljö och klimat hänger ihop. Är vi rädda om naturen så är vi också rädda om varje levande varelse, säger hon.

– Att kombinera praktiskt arbete med uppriktiga samtal om Guds, människans plats och kallelse i världen, kan i sig göra oss hoppfulla.

Karin Bernspång

Starkt om inspirerande kvinnor

BOKTIPS De var modiga, flyhänta och så småningom framgångsrika för att de hade varandra.
Det handlar om Ligan, de första kvinnliga journalisterna i Sverige som började jobba långt innan de själva fick rösträtt.
Redaktionerna vid 1900-talets början dominerades helt av män, och in i den världen tog sig de unga mycket välutbildade kvinnorna från övre medelklassen.

Biografin **Ligan**, med undertiteln Klarakvarteren blodssystrar, av **Fatima Bremmer** ger en levande historisk tillbakablick om hur kvinnors livsvillkor har förändrats radikalt på hundra år. Den berättar också om hur kvinnors gemenskap gav styrka och handlingskraft.
Boken ger särskild inblick i Elin Wägners, Célie Brunius, Ellen Rydelius och Gerda Marcus liv. Starkt och spännande som inspirerar.

Karin Bernspång

Våreld i klimatet och fredens tecken

Nästa uppslag

Våreld i klimatets och fredens

Fakta om klimatet och en framtid mot fred var i fokus under årets Våreld i vackra Undersvik i Hälsingland.

Gunilla Svensson.

Klimatkaos, klimatkollaps och klimatkris – ord som möter oss dagligen. Men klimatsystemet är inte mer kaotiskt nu än tidigare, det är nämligen alltid kaotiskt, det vill säga ickelinjärt.

Någon kollaps är det heller inte frågan om, utan en förändring. Klimatkrisen då? Klimatet har inga känslor och känner därmed ingen kris. Samhället, däremot, kan hamna i kaos, kollaps och kris då klimatet ändras om inget görs.

Och att bära på klimatångest och klimatskam innebär att ta situationen på allvar och inte veta vad man ska göra åt det.

Dessa fakta och många fler levererade Gunilla Svensson, professor i meteorologi vid Stockholms universitet, under Våreld i månadsskiftet mars-april. Hon var noga med att presentera just fakta.

– Att temperaturen stiger medför att vattnet blir varmare. Varmt vatten tar mer plats än kallt, alltså stiger havsnivån enbart av det varmare vattnet. Till det kommer att isarna smälter och bidrar ytterligare till höjd havsnivå. Det är fakta, inte en åsikt, sade Gunilla Svensson.

Den spirande våren var kall och klar när Våreld i år ägde rum i Undersvik vid älven Ljusnan.
Foto: Bulle Davidsson

Våreld hölls i Undersvik i Hälsingland, i Svenska Turistföreningens anläggning som tidigare var stiftsgård. För värdskapet stod Uppsala stiftsgrupp. Den spirande våren var kall och klar och utsikten anslående med älven Ljusnan och de blånande bergen. Vi fick också del av hälsingekulturen genom föredrag om linodling och linberedning, som en gång var en stor inkomstkälla för bönderna där, och genom folkmusik, som har en stark ställning i landskapet.

Ellen Key betydelsefull tänkare och opinionsbildare

Ellen Key 1910. (Foto:Becker & Maass/Grennamuseum)

PORTRÄTT Ellen Key (1849-1926) var författare, folkbildare och vid förra sekelskiftet en av de ledande intellektuella och betydelsefulla opinionsbildarna.
Hon var äldsta barnet i ett både bildat och för den tiden radikalt hem. Hennes intellektuella nyfikenhet uppmuntrades och från föräldrahemmet ärvde hon en utpräglad politisk liberalism som med tiden fick en mer socialistisk prägel.
När familjen förlorade gården flyttade Ellen Key till Stockholm där hon tillsammans med Anna Whitlock öppnade den konfessionslösa Whitlockska samskolan. När Key kom i kontakt med evolutionsläran blev det ett sätt för henne att kritisera kristendomen, att lyfta fram kropp, sexualitet och kvinnors rätt att själv välja äktenskapspartner. I sedlighetsdebatten under 1880-talet kom Key i konflikt med kvinnorörelsen.
I början på 1900-talet drog Ellen Key storpublik i Europa. När hon återvände till Sverige lät hon bygga villan Strand, vid Vättern, där hon förverkliga många av sina skönhets-ideal. Under de sexton år Ellen Key levde där tog hon emot gäster från när och fjärran. Malin Blomsterberg blev hennes hushållerska och kamrat fram till 1925. Läs om hennes livsöde på nästa sida. *(källa: skbl.se/Claudia Lindén)*

Karin Bernspång

tecken

Klimatet och freden var centrala ämnen för Våreld, då Kvinnor i Svenska kyrkans senaste projekt, Fred på jorden – fred med jorden avslutas i år.

Projektets arbetsgrupp har arbetat fram ett förslag på hur vår förening framöver ska fortsätta att inlemma dessa frågor i det ordinarie arbetet. Meningen är att det ska diskuteras i stiftsgrupperna och till nästa årsmöte, 2026, ska det finnas en plan för hur det kan utformas och genomföras.

En vanlig synpunkt som kommit fram vid våra riksmöten är att vi behöver tid för att prata med varandra om erfarenheter, idéer och frågor. Därför försöker numera arrangerande stiftsgrupp lämna tid i schemat för just det.

I ett avslutande samtal, före söndagens mässa i gårdens vackra kapell, ställdes frågan ”Varför vara med i KviSk?”
Några av svaren var att det ger kreativitet, man blir sedd, får en gemenskap utan fjäsk, en källa till kunskap och en plats att tala om andlighet på sitt eget sätt, i lugn och ro.

Här väcktes även frågor: Var är våra drivkrafter? Hur når vi ut bättre?
Vid årsmötet avtackades Inger Boman, Luleå stiftsgrupp, och Karin Fors, Lunds stiftsgrupp, båda efter flera års hängivet arbete. Nya invalda ledamöter är Marianne Staaf Gälldin, Härnösands stiftsgrupp och Inger Lise Olsen, Uppsala stiftsgrupp.

Nästa Våreld hålls 8–10 maj 2026 på stiftsgården Flämslätt i Skara stift. Innan dess blir det Höstglöd i Linköping 4–5 oktober i år.

Bulle Davidsson

krönika

Smärtsam kontrast

Det händer inte så sällan att det hörs trötta suckar när ordet jämställdhet nämns. Kyrkan översvämmas av präster som är kvinnor, snart finns inga män kvar, och så vidare. ”Frågan är passé.”
Fakta säger något annat.

Sveriges kvinnoorganisationer, SKO, har skärskådat förslaget till nytt partiprogram inför socialdemokraternas kongress, som hölls nyligen, och funnit att den jämställdhetspolitiska analysen till stora delar saknas.

I dagarna kom SKO med rapporten Kvinnors erfarenheter av rasism i Sverige. Det är en jämställdhetsanalys av Sveriges rapportering till FN:s kommitté mot rasdiskriminering och av den nationella handlingsplanen mot rasism. SKO slår fast att handlingsplanen i praktiken är könsblind, ”vilket riskerar att osynliggöra kvinnors erfarenheter och förstärka både rasism och sexism”.

Rapporten finns att läsa på SKO:s hemsida, www.sverigeskvinnoorganisationer.se. Där finns också rekommendationer till regeringen på förbättringar.

Samtidigt detta med Gaza. Mödrar vaggar sina barn som ligger i svepningar, dödade av svält eller vapen. På andra sidan gränsen tar andra mödrar emot sina döda ur gisslan.

Kyrie eleison.

Kontrasten mot den unga nordiska sommarens skönhet känns smärtsam. Kan jag ändå låta min själ gå ut och glädjas vid den? Jag tror det.

Tillsammans får vi bära oron, sorgen, glädjen och sommaren.

Bulle Davidsson,
ordförande

Biskopar vädjar om fred i Gaza

UPPROP Situationen i Gaza har fått Svenska kyrkoledare att reagera. Svenska kyrkans biskopar vädjar till Israel och Hamas att upphöra med kriget och dödandet av oskyldiga, att frige kvarvarande gisslan och att omedelbart släppa in humanitär hjälp i Gaza. ”Alla människor är skapade till Guds avbild och har samma värde och värdighet.” skriver de i ett pressmeddelande.

Det har även skickats brev till Sveriges utrikesminister från sex av biskoparna, de två kyrkoledare i Equmeniakyrkan och Acts generalsekreterare. De vädjar om att Sveriges biståndsstrategi ska omprövas och att stödet till UNRWA återupptas.

– De kräver också ett mer kraftfullt agerande från politiskt håll utifrån den ohyggliga situationen som råder i Gaza, säger Josefin Roos, pressekreterare för Skara stift.

Anledningen till kyrkans engagemang handlar om att stå upp för fred och människors lika värde.

Förödelsen i Gaza är närmast total.

– I en situation som har eskalerat så oproportionerligt kan vi som människor och kristna påverka där vi kan. Det kan vara ett sätt att hantera sin frustration, säger Josefin Roos.

Karin Bernspång

Tjänarinnas gripande öde

Inger Boman har läst berättelsen om en kvinna hon inte kände till, men vars liv berör. Boken Den som följer en stjärna vänder inte om av författaren Malin Haawind ger också en bredare bild av Ellen Key.

boktips

... hennes nya hem är ett av världens skönaste. Hon tjänar Ellen Key, tjänar en som gör gott och är viktig. Så måste också hon själv vara av vikt. Måtte hon förtjäna sin plats.

Malin Blomsterberg fotvandrar från Skåne till Omberg, nära 33 mil. Hon går för att möta en av sina stora förebilder, sin ledstjärna. Hon har läst allt hon skrivit. Ellen Key står i rad med Goethe, Platon, Nietsche som Malin också har läst.

Svettig och slut med svullna och värkande fötter, men med rosor i sin hand, når hon till sist sin längtans mål, Ellen Keys Strand.

Malin blir väl mottagen och bjuds på lemonad och kakor trots sitt svettiga och dammiga yttre. Ellen Key vill veta vad som fört henne till Strand. Det är trivsamt i salongen den där julidagen när Ellen Keys småländska möter Malins skånska för första gången, men ute i världen är det spänt. Det är juli 1914.

Ellen Key i mitten tillsammans med brodern W O Mac, hunden Gull och Malin Blomsterberg. (Foto: Sundbeck, Calla Helena/Grenna museum)

Ellen Key behöver just nu en ny kokerska, och några veckor efter deras första möte återvänder Malin Blomsterberg till Strand för att börja sin efterlängtade tjänst.

Hon är 33 år när hon blir Ellen Keys trotjänarinna, lärjunge och vän, sekreterare och förtrogna de elva sista åren av sitt liv.

Att sköta det stora huset och trädgården, laga mat till vardags och till fest, tvätta, städa, stryka samt ta emot alla gäster som kommer för kortare och längre besök och bädda deras sängar, gör arbetsdagarna långa.

I huset finns ingen elektricitet men rinnande vatten. På kvällarna vill Ellen Key att hon skall läsa högt eller lyssna till Ellen, renskriva brev och anteckningar.

Malin har i princip ingen egen tid till att läsa sin egen litteratur, de filosofer som hon älskar. De gör hon innan hon somnar. Dagarna blir långa och arbetsfyllda, nätterna alltför korta. Men Malin sparar sig inte, hon är på den plats hon önskar och gör det hon vill, men med en ständigt gnagande känsla av att inte räcka till, inte duga.

Malin Blomsterberg frågade en gång sin matmor hur det kom sig att hon så mycket ömmade för fabriksarbeterskorna och deras tunga arbetsdagar, men aldrig såg de som liksom hon själv arbetade i andras hem.

Ellens svar: Men de är ju hemma!

Tidigare när Malin arbetade hos familjen Bager i Malmö, skrev hon i sin skrivbok: ”Människor som lever högt upp i hierarkierna har ibland svårt att se hela bilden, deras sikt är skymd av de förgivettagna privilegierna ...”

Med tiden blir Malin alltmer utarbetad och deprimerad. Hon försöker tala om för Ellens syster Hedda, att hon inte orkar, men får inget gensvar. I boken följer vi Malin ända till det bittra slutet. Hon är bara 44 år men ser ingen utväg.

Den 28 november 1924 lämnde Malin huset och gick ut i snöstormen ner till Vättern. Hon vek prydligt ihop sina kläder, lämnade dem och kastade sig utför klipporna ned i det iskalla stormande vattnet.

Inger Boman

KviSks fokus 2024:

Skapa delaktighet...

Kvinnoglöd nr 2/2025 Årgång 15.
Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan, KviSk, och ges ut 4 ggr/år, finns även på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se.
Nyhetsbrevet trycks på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg
Manusstopp för nästa nummer: 3 oktober 2025
Ansvarig utgivare: Bulle Davidsson.
Redaktör: Karin Bernspång
Redaktionsråd: Karin Hedner, Lunds stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp och Inger Boman Luleå stiftsgrupp och styrelsemedlem.
Redaktionens mejladress: karin.bernspang@gmail.com
Telefon 070-589 85 87

Gå med i KviSk!

För att bli medlem gå in på hemsidan kvinnorisvenskakyrkan.se/bli_medlem.

Betala in medlemsavgiften 100 kr till bankgiro 422-3699 eller Swish 123 691 8593.

Har du bytt adress eller mejladress?
Meddela både din stiftsgrupp och Solveig Blom, som har hand om medlemsregistret: solveigamblom@gmail.com